

Comisia
Europeană

Recomandări pentru furnizorii de servicii de formare

Formare judiciară europeană

Europe Direct este un serviciu destinat să vă ajute să găsiți răspunsuri la întrebările pe care vi le puneți despre Uniunea Europeană.

Un număr unic gratuit (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Informațiile primite sunt gratuite, la fel ca și cea mai mare parte a apelurilor telefonice (unii operatori și unele cabine telefonice și hoteluri taxează totuși aceste apeluri).

Print ISBN 978-92-79-60797-4 doi:10.2838/478163 DS-02-16-109-RO-C

PDF ISBN 978-92-79-54936-6 doi:10.2838/0369 DS-02-16-109-RO-N

Comisia Europeană - Direcția Generală Justiție și Consumatori

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2016

Foto copertă: © Sondem – Fotolia / © Africa Studio – Fotolia

© Uniunea Europeană, 2016

Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.

Politica de reutilizare a documentelor Comisiei Europene este reglementată prin Decizia 2011/833/UE (JO L 330, 14.12.2011, p. 39).

Pentru orice utilizare sau reproducere a fotografiilor asupra cărora UE nu deține drepturi de autor, trebuie solicitată permisiunea direct de la deținătorul (deținătorii) drepturilor de autor.

Cuprins

Introducere.....	2
1. Pregătirea activităților de formare și a formatorilor.....	3
a. Oferta de formare, evaluarea nevoilor și obiectivele de formare	3
b. Numirea formatorilor	4
c. Locația, perioada, durata și frecvența programelor de formare.....	4
d. Informații.....	5
2. Punerea în aplicare a activităților de formare.....	5
a. Subiecte abordate în cadrul activităților de formare.....	5
b. Tipuri de activități de formare	5
c. Metodologia de formare.....	6
d. Formarea transprofesională.....	7
3. Monitorizarea activităților de formare (evaluare, diseminarea conținuturilor)	9
4. Învățarea online (e-learning).....	10
5. Activități de formare transfrontaliere	12
a. Formarea față în față	12
b. Schimburile	12
c. Aspecte lingvistice.....	13
6. Formarea în domeniul limbajului juridic	14
Anexă: Alte documente recomandate.....	16

Introducere

Formarea judiciară europeană este un element important în crearea unui spațiu european de justiție bazat pe cooperare judiciară și încredere reciprocă. Recomandările practice din prezentul document au fost elaborate pe baza contribuțiilor valoroase din partea membrilor Grupului de experți al Comisiei din 2015 privind formarea judiciară europeană, format din profesioniști experimentați în domeniul formării judiciare din diferite profesii juridice și jurisdicții. Documentul a fost conceput pentru cei care furnizează activități de formare pentru profesiile juridice (inclusiv judecători, procurori, avocați, notari, personalul instanțelor și executori judecătorești). Acesta oferă recomandări cu privire la modul cel mai potrivit de a pregăti, a pune în aplicare și a monitoriza activități de formare și include exemple specifice. Se acordă o atenție deosebită activităților de formare legate de dreptul UE, însă numeroase recomandări se aplică, de asemenea, activităților de formare în alte domenii ale dreptului.

Recomandările incluse în prezentul document sunt rezultatul unor discuții aprofundate cu părțile interesate relevante la nivelul UE. Acesta va fi tradus în limbile vorbite în toate statele membre ale UE. Comunicarea Comisiei din 2011 intitulată „Instaurarea unui climat de încredere în justiție la nivelul UE — o nouă dimensiune a formării judiciare europene” a generat o gamă largă de activități care duc mai departe formarea judiciară europeană. Acestea sunt descrise în detaliu în anexă.

1. Pregătirea activităților de formare și a formatorilor

a. Oferta de formare, evaluarea nevoilor și obiectivele de formare

Ar trebui să se ofere formare pentru toate profesiile din sistemul judiciar.

Ar trebui să fie disponibilă formare cu privire la o varietate de subiecte. Nevoile de formare ar trebui să fie evaluate în mod regulat, iar subiectele ar trebui să evolueze odată cu modificările legislative și cu jurisprudența. Este important să existe activități de formare disponibile cu privire nu doar la cunoștințele juridice, ci și la competențele specifice (precum comunicarea în sala de judecată), capacitatea de reacție la evoluțiile societății (precum convingerile religioase sau noile aplicații informatice, cum ar fi licitațiile pe internet) și la competențele de gestionare (de exemplu, gestionarea cazului, gestionarea timpului și a instanței, răspunsul la întrebările formulate de mass-media și gestionarea conținutului instrumentelor informatice ale unei instanțe).

Înainte de proiectarea programelor de formare:

- **ar trebui să fie evaluate nevoile de formare.** Ar trebui să existe un echilibru între nevoile individuale și nevoile sistemice funcționale și organizaționale. Evaluările activităților de formare precedente ar putea contribui la identificarea nevoilor de formare care trebuie să fie abordate.
- **ar trebui să fie definite nevoile de învățare și obiectivele de formare** (inclusiv pentru grupuri țintă specifice, chiar dacă acestea sunt mici). Scopul este de a garanta faptul că programele de formare îndeplinesc toate nevoile relevante (de exemplu, grupuri mici pentru formarea competențelor, grupuri mai mari pentru formare cu privire la cunoștințe juridice).

Evaluarea nevoilor individuale

Ar trebui încurajate discuțiile și schimburile de experiență între practicienii din domeniul dreptului și cei implicați în proiectarea și furnizarea de activități de formare în domeniul dreptului UE. Acestea reprezintă o sursă importantă de informații și de inspirație și ar trebui să fie facilitate în mod activ. Acest lucru poate fi realizat prin utilizarea:

- interviurilor individuale cu profesioniștii din grupurile țintă;
- sondajelor realizate la intervale regulate (vizând profesia juridică care urmează să beneficieze de formare, alți profesioniști din domeniul dreptului care lucrează cu aceștia și/sau societatea civilă) pentru a contribui la evaluarea lacunelor din oferta de formare actuală;
- formularelor online prin care profesioniștii din domeniul dreptului și administratorii/directorii/funcționarii șefi ai instanțelor/parchetelor, organismele care reprezintă profesiile juridice și asociațiile profesionale relevante pot specifica subiectele care trebuie abordate în cadrul formării.

Evaluarea nevoilor organizaționale și funcționale (exemplu)

Furnizorii de servicii de formare judiciară ar trebui să asigure faptul că formarea necesară pentru punerea în aplicare a proiectelor legate de reforma sistemelor de justiție sau a strategiilor de îmbunătățire a serviciilor juridice este organizată în timp util. Aceștia ar trebui să colaboreze cu autoritățile naționale responsabile pentru reforma justiției și să le implice cu suficient timp înainte.

Un mod eficient de evaluare a nevoilor de formare constă în introducerea unor descrieri ale funcțiilor deținute de profesioniștii din domeniul dreptului și includerea responsabilităților și sarcinilor aferente. Aceste descrieri ar putea fi analizate pentru a identifica nevoile de formare pentru fiecare funcție. În cazul în care sunt efectuate astfel de analize, ar trebui acordată o atenție deosebită sarcinilor specifice legate de instrumentele juridice ale UE și de cooperarea judiciară transfrontalieră.

Formarea transfrontalieră

Furnizorii de servicii de formare ar trebui să stabilească obiective realiste pentru dezvoltarea de activități de formare cu privire la dreptul UE. Aceștia ar trebui să colaboreze cu furnizori de servicii de formare din alte state membre. Aceștia ar putea delega anumitor membri ai personalului responsabilitatea de a consolida contactele la nivel european și de a monitoriza punerea în aplicare a unei strategii de dezvoltare a formării. Aceștia ar putea monitoriza activitățile necesare pentru atingerea obiectivelor în fiecare an.

Informații suplimentare

Pentru exemple de [bune practici în materie de evaluare a nevoilor de formare](#), a se vedea fișele informative de pe portalul european e-justiție¹.

b. Numirea formatorilor

Formatorii ar trebui să dețină cunoștințe aprofundate cu privire la subiect și o înțelegere satisfăcătoare a sarcinilor participanților la activitatea de formare și a culturii juridice din care provin. De asemenea, sunt solicitate o bună comunicare și aptitudini pedagogice. Formatorii ar trebui să fie, în principal, practicieni din domeniul dreptului pentru a putea înțelege perspectiva de lucru a participanților la formare și pentru a putea oferi recomandări practice și un feedback util. În funcție de subiectul activității de formare, ar putea fi utilă, de asemenea, implicarea unor cadre universitare, de exemplu, în momentul introducerii unor noi texte legislative care trebuie privite în perspectivă ca urmare a absenței jurisdicției.

Ca principiu general, formatorii ar trebui să fie dispuși să urmeze ei înșiși cursuri de formare, în special cu privire la abilitatea și competența de a furniza formare pentru alții. Acest lucru le va arăta modul în care să garanteze implicarea activă a tuturor participanților la formare. Dacă lucrează cu grupuri mici, aceștia ar trebui să urmeze cursuri de formare cu privire la mediere.

c. Locația, perioada, durata și frecvența programelor de formare

Perioada de timp și locația programelor de formare ar trebui să țină cont de cerințele profesionale ale participanților la formare. Activitățile de formare au loc în principal la nivel local, regional și național, în statele membre. Atunci când sunt organizate la nivelul UE, cu participanți de diferite naționalități, programele de formare ar trebui să includă, de asemenea, activități de formare în locații descentralizate.

Ar trebui corelate activitățile de formare separate dar legate din punct de vedere tematic pentru a crea sinergii (de exemplu, prin organizarea acestora în același moment, în același loc, astfel încât participanții să se poată amesteca și să facă schimb de idei în timpul pauzelor sau astfel încât să se poată schimba formatorii).

Programele de formare ar trebui repetate dacă există un număr mare de profesioniști care trebuie să le urmeze. Podcasturile și transmisiunile pe internet pot fi utilizate, de asemenea, pentru a ajunge la un număr cât mai mare de persoane.

Informații suplimentare

Pentru exemple de „pachete complete pentru furnizarea de formare pe scară largă cu privire la noile instrumente juridice”, a se vedea fișele informative de pe portalul european e-justiție²:

- un [exemplu din România](#)
- un [exemplu din Franța](#)
- un [exemplu de la Academia de Drept European \(ERA\)](#)

¹ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n01.

² https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n01.

d. Informații

Furnizorii de servicii de formare ar trebui să se asigure că informațiile referitoare la programele de formare ajung la toți practicienii vizați **cu mai multe luni înainte**. Informațiile cu privire la activitățile de formare ar trebui să fie ușor accesibile pentru grupul țintă, inclusiv prin intermediul Platformei europene de formare³. Furnizorii de servicii de formare sunt responsabili pentru publicitatea referitoare la activitățile lor de formare și pentru conștientizarea grupului țintă cu privire la propriile nevoi de formare.

Pentru a contribui la motivarea practicienilor din domeniul dreptului de a participa la activități de formare în dreptul UE, ar trebui acordată o atenție deosebită descrierii cursurilor de formare astfel încât:

- să se abordeze relația dintre dreptul național și dreptul UE;
- să fie clară relevanța dreptului UE pentru activitatea profesioniștilor în cadrul descrierii conținutului care urmează să fie acoperit pe parcursul formării.

2. Punerea în aplicare a activităților de formare

a. Subiecte abordate în cadrul activităților de formare

Programele de formare judiciară destinate practicienilor din domeniul dreptului ar trebui să se concentreze nu doar pe cunoașterea legii, ci să includă, de asemenea, **dezvoltarea de competențe juridice și** a unei game largi de **competențe nejuridice**, permițând astfel o mai mare deschidere către societatea modernă.

Având în vedere **volumul și importanța** din ce în ce mai mare a **dreptului UE**, instituțiile de formare judiciară ar trebui să continue să-și adapteze programele, activitățile și metodologiile de formare, inclusiv formarea referitoare la Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Dreptul UE ar trebui integrat în formarea cu privire la dreptul național și ar trebui predat într-un mod practic. În special, dreptul UE trebuie să fie integrat în formarea profesională inițială, ori de câte ori este necesară cunoașterea dreptului UE.

Informații suplimentare

Pentru exemple de [bune practici cu privire la curriculumuri sau planuri de formare inovatoare](#), a se vedea fișele informative de pe portalul european e-justiție⁴.

b. Tipuri de activități de formare

Activitățile de formare ar trebui să fie alese pe baza capacității acestora de a răspunde nevoilor de formare identificate în cel mai bun mod cu putință. Învățarea online poate fi folosită pentru transferul de cunoștințe. Formarea față în față este necesară pentru conceptele juridice complexe și jurisprudența instanțelor superioare cu privire la aceste concepte, a căror înțelegere este facilitată de prezența interacțiunii. Cu siguranță, formarea față în față funcționează eficient în ceea ce privește dezvoltarea competențelor și a comportamentelor.

Formarea **față în față** îi plasează pe participanți și pe formatori în aceeași sală. Acest lucru este deosebit de util pentru încurajarea încrederii reciproce între participanții de diferite naționalități.

³ Aceasta va fi disponibilă în curând în secțiunea privind formarea a portalului european e-justiție.

⁴ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n02.

Învățarea online (e-learning) înseamnă utilizarea suporturilor electronice, a tehnologiilor informației și comunicațiilor în formare și educație. Aceasta include numeroase tipuri de suporturi care redau texte, materiale audio, imagini, animații și materiale video, aplicații și procese tehnologice pentru învățarea pe calculator, precum și intranet local/extranet și învățarea bazată pe internet. Mai multe detalii cu privire la învățarea online sunt prezentate în partea 4 a prezentului document.

Una dintre definițiile comune ale **învățării mixte** se referă la posibilitățile structurate de învățare folosind mai multe metode de învățare sau de formare, în cadrul sau în afara sălii de clasă. Această definiție include: diferite metode de facilitare a învățării (lectură, discuție, practică ghidată, citire, jocuri, studiu de caz, simulare), diferite metode de prezentare (în clasă sau prin intermediul calculatorului), programări diferite (sincronă sau asincronă) și/sau diferite niveluri de orientare (individuală, coordonată de către un instructor sau expert sau învățarea în grup/socială).

Principalele avantaje ale acestei combinații de metode de formare sunt următoarele:

- mediatorii cursurilor de învățare la distanță se pot asigura că participanții primesc același nivel de cunoștințe astfel încât, în timpul întâlnirilor față în față, aceștia să poată fi mai activi în aplicațiile practice și schimbul de experiență;
- materialele și mediul de învățare digital rămân accesibile pe termen mai lung;
- cursul de învățare online poate fi livrat în mod autonom, independent de agendele individuale.

Schimburi oferă practicienilor din domeniul dreptului posibilitatea de a asista la practicile cotidiene ale omologilor lor străini, fapt care îmbunătățește propria lor practică, le aprofundează cunoștințele referitoare la alte sisteme juridice și, în cele din urmă, sporește încrederea în procedurile transfrontaliere. Mai multe detalii cu privire la acest aspect pot fi consultate în partea 5 a prezentului document.

c. Metodologia de formare

Persoanele nu învață doar într-o sală de clasă sau într-un cadru de învățare formal; într-o mare măsură, învățarea are loc, de asemenea, în contexte sociale (în timpul interacțiunii și cooperării cu alte persoane) și în contexte informale (în timpul activității profesionale și a îndeplinirii sarcinilor și activităților)⁵.

Învățarea prin practică în contexte de formare formale

Instituțiile de formare proiectează, dezvoltă și desfășoară, în principal, activități de învățare formale, care ar trebui să fie aliniate cu activitatea de zi cu zi a participanților la activitățile de formare. Aceasta înseamnă că activitățile și cursurile de formare trebuie să fie orientate spre practică. De exemplu, pregătirea teoretică trebuie să fie combinată cu instrucțiuni și sarcini practice privind modul de aplicare a acesteia în practică. Acest lucru este valabil, de asemenea, pentru conținuturile privind dreptul UE.

În practică, acest lucru înseamnă că furnizorii de servicii de formare ar trebui:

- i) să adapteze metodele de predare la nevoile diferitelor tipuri de participanți;
- ii) să implice practicieni din domeniul dreptului cu aceeași profesie ca a participanților în calitate de formatori/cadre didactice;
- iii) să asigure participarea activă a participanților în cea mai mare parte a activităților de formare;
- iv) să utilizeze metode de formare (inter)active: de exemplu, studii de caz, simulări, jocuri de rol, instanțe fictive etc.;
- v) să analizeze posibilitatea implicării unor actori, deși acest lucru nu este întotdeauna necesar, având în vedere că participanții pot prelua diferite roluri și funcții;
- vi) să pună accentul pe competențele practice, inclusiv competențele de comunicare și de redactare, precum și utilizarea resurselor informatice și a celor bazate pe internet;

⁵ A se vedea, de exemplu: <https://www.youtube.com/watch?v=t6WX11iqmg0>.

- vii) să ofere o varietate de metode de formare care combină teoria și practica (jurisprudența);
- viii) să utilizeze studii de caz care se referă la practica profesională a grupului țintă, inclusiv studii de caz comparative;
- ix) să utilizeze și/sau să împartă publicul în grupuri mici;
- x) să ofere o gamă de perspective diferite, de exemplu din partea unui reprezentant al unei alte profesii juridice sau a unui medic sau economist;
- xi) să includă vizite la alte instituții relevante;
- xii) să predea dreptul UE astfel încât fiecare specialist să îl considere util pentru profesia lui;
- xiii) să permită un timp suficient pentru discuții și feedback din partea participanților, să se asigure că participanții au înțeles materialul prezentat în timpul formării și să ofere feedback structurat;
- xiv) să se asigure că activitățile de formare formale includ ideea de *învățare prin practică*, că acestea creează un mediu de învățare sigur și permit participanților să facă schimb de opinii și experiențe și să învețe unii de la alții, fără monitorizare sau intervenții externe.

Învățarea prin practică în contexte de formare sociale și informale

Instituțiile de formare pot și ar trebui, de asemenea, să fie implicate în proiectarea și dezvoltarea (și, eventual, derularea) de activități de formare sociale și informale, de exemplu la locul de muncă. Acest lucru poate fi realizat prin furnizarea de instrumente de învățare care pot fi utilizate la locul de muncă [învățare exact la timp („just-in-time”) furnizată în format digital]. Pentru informații suplimentare, a se vedea partea 4 a acestui document.

O altă metodă utilizată în prezent, în principal, în cadrul programelor de formare privind „dezvoltarea managerială”, este observația practică: persoanele sunt observate în timp ce îndeplinesc anumite sarcini și ulterior primesc feedback.

În activitățile de formare inițială, un formator la locul de muncă facilitează învățarea la locul de muncă. De exemplu, în Țările de Jos formarea la locul de muncă reprezintă aproximativ 70 % din programul de formare inițială. Restul de 30 % este alcătuit din cursuri de formare de scurtă durată organizate la centrul de formare la intervale regulate.

Pot fi elaborate orientări pentru formatorii la locul de muncă pentru a-i sprijini să dezvolte un program de formare adaptat pentru fiecare stagiar în parte. Seminariile și sarcinile teoretice și practice pot fi combinate cu o analiză a modului în care stagiarul își desfășoară activitatea la locul de muncă, prin observarea bazată pe înregistrări video.

Informații suplimentare

Pentru exemple de [bune practici de metodologie de formare inovatoare](#), a se vedea fișele informative de pe portalul european e-justiție⁶ și [acest exemplu de învățare prin practică](#) aplicat în Germania cu privire la cooperarea judiciară și dreptul național al altor state membre ale UE⁷.

d. Formarea transprofesională

Formarea transprofesională poate fi un aspect sensibil, în funcție de cultura națională a practicienilor din domeniul dreptului implicați în formare și pentru că diferitele profesii juridice ar putea să se simtă mai încrezătoare în a-și împărtăși experiențele cu colegii lor. Cu toate acestea, formarea transprofesională poate fi utilă. Aceasta nu ar trebui să fie considerată o sursă automată de valoare adăugată ci este mai curând o opțiune care contribuie la o mai bună înțelegere a diferitelor roluri și constrângeri și care instituie o înțelegere comună a instrumentelor comune, inclusiv a instrumentelor juridice ale UE.

În domeniile judiciare în care sunt utile **cunoștințe extrajudiciare** specifice pentru o mai bună aplicare a legii, activitățile de formare comune permit participanților să beneficieze reciproc de experiențele lor profesionale diferite. De exemplu, în cadrul unei activități de formare privind legislația în domeniul insolvenței societăților, judecătorii ar putea beneficia de experiența economică a avocaților și contabililor specializați în procedurile de lichidare.

⁶ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n03.

⁷ <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=48edbbe5-74f2-4bea-a969-f1c8c31d3aa5>.

Dacă este relevant pentru nevoile de formare abordate, activitățile de formare care implică **diferite profesii juridice** pot contribui la o mai bună înțelegere a diferitelor roluri și constrângeri cu care se confruntă alți profesioniști. Acest lucru le permite participanților să înțeleagă mai bine de ce alte profesii se comportă într-un anumit mod în cadrul procedurilor judiciare și care este marja de manevră de care dispun. Aceasta le oferă, de asemenea, posibilitatea de a obține feedback cu privire la modul în care comportamentul lor este perceput de alte profesii juridice. Cazurile fictive și simulările sunt deosebit de utile în acest context: participanții își pot schimba rolul sau pot simula realitatea prin utilizarea practicienilor din profesia corectă în cadrul unui joc de rol. Școlile de vară sunt un alt exemplu bun de formare transprofesională.

Activitățile comune de formare pot, de asemenea, să facă posibilă o discuție între sistemul judiciar și „utilizatorii” acestuia cu privire la hotărârile judecătorești, fără teama unor consecințe sau constrângeri procedurale. Acestea permit judecătorilor să discute cu privire la raționamentul din spatele unor serii de decizii și astfel să îmbunătățească înțelegerea de către alte profesii a modului în care deciziile judiciare ar putea evolua în viitor.

Prin urmare, programele de formare ar trebui să includă oportunități de derulare a unor activități de formare comune pentru diferiți profesioniști din domeniul dreptului, atât în calitate de formatori, cât și în calitate de participanți. Pentru a garanta faptul că nevoile de formare ale tuturor tipurilor de public țintă sunt îndeplinite, furnizorii de servicii de formare și formatorii din toate profesiile abordate ar trebui să participe la proiectarea și punerea în aplicare a activităților de formare transprofesionale.

Deși profesioniștii din domeniul dreptului din unele state membre sunt reticenți în a participa la activități comune de formare, această reticență este mai puțin pronunțată în cazul activităților de formare transfrontaliere. Reticența poate fi redusă, de asemenea, prin alternarea formării de tip frontal cu formarea pe grupuri de lucru împărțite în funcție de profesie și axate pe nevoile specifice ale fiecărei profesii.

Informații suplimentare

Pentru exemple de „furnizare de activități de formare pentru diferite profesii juridice”, a se vedea fișele informative de pe portalul european e-justiție:

- un [exemplu din Bulgaria](#),
- un [exemplu din Anglia și Țara Galilor](#),
- un [exemplu din Italia](#)⁸.

⁸ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n01.

3. Monitorizarea activităților de formare (evaluare, diseminarea conținuturilor)

Evaluarea unei activități de formare ar trebui să acopere trei aspecte: nivelul de satisfacție al participanților, sporirea cunoștințelor și competențelor participanților, precum și impactul asupra practicii lor profesionale.

Participanții ar trebui să completeze **chestionare de evaluare** pentru activitățile de formare la care au participat. Acest lucru face posibilă evaluarea formării oferite și constituie o formă de control al calității. Chestionarele de evaluare ar trebui să utilizeze aceeași metodă de evaluare pentru cât mai multe activități de formare posibil, pentru a permite compararea cu ușurință a rezultatelor. Întrebările ar trebui să fie concepute astfel încât, în cazul în care participanții critică anumite elemente, să fie clară modalitatea de abordare a problemei (a se evita, de exemplu, întrebările de tipul „A fost adecvată durata activității de formare— da/nu?”, în favoarea celor de tipul „A fost durata activității de formare prea scurtă/adecvată/prea lungă?”).

Informațiile utilizate pentru evaluări nu ar trebui să se limiteze la calificativele participanților, întrucât acestea se referă numai la aspectele care pot fi observate. **Alte metode** de evaluare includ: feedback oferit de participanți și formatori (fie informal, prin intermediul discuțiilor, fie formal în cadrul unei sesiuni de informare finală la sfârșitul fiecărei activități de formare sau prin intermediul unor sesiuni/chestionare online), autoevaluările realizate de formatori și revizuirile *inter pares* ale calității proiectării și conținuturilor didactice.

Rezultatele evaluării ar trebui să fie comunicate și, în cazul în care acestea sunt negative, evaluate/analizate în colaborare cu formatorii.

În plus, **impactul formării asupra activității zilnice a participanților ar trebui să fie evaluat** după un anumit timp de la activitatea de formare, atunci când se poate preconiza, în mod rezonabil, că participanții au lucrat la un număr de cazuri relevante. Evaluarea în această etapă este esențială deoarece principalul obiectiv al formării este de a avea un efect asupra activității zilnice a cursantului. De exemplu, participanții ar putea fi întrebați în câte cazuri au aplicat ceea ce au învățat, cât de des au utilizat modelele sau au consultat jurisprudența difuzată pe parcursul formării sau dacă au instruit colegi sau au diseminat în mod informal noile lor cunoștințe/competențe. Pentru a obține un număr semnificativ de răspunsuri, ar trebui elaborată o strategie pentru a motiva foștii participanți să ofere feedback în acest stadiu ulterior. Aceasta ar fi foarte reușită dacă ar fi convenită cu participanții în avans. O metodă posibilă este stabilirea unui grup central mare de participanți care să răspundă la întrebări de monitorizare după șase luni și până la doi ani după încheierea activității de formare. O altă metodă posibilă este numirea unor persoane de contact în cadrul instituțiilor juridice de unde provin profesioniștii; aceste persoane de contact vor colecta rezultatele chestionarelor de evaluare și le vor trimite periodic furnizorilor de servicii de formare în cauză.

Rezultatele **evaluărilor programului de formare trebuie să fie reintroduse în ciclul de formare**, în vederea îmbunătățirii calității viitoarelor activități de formare și a corelării nevoilor de formare cu furnizarea de activități de formare.

Informații suplimentare

Pentru exemple de [evaluare a activităților de formare](#), a se vedea fișele informative de pe portalul european e-justiție⁹.

⁹ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n05.

4. Învățarea online (e-learning)

Utilitatea învățării online

Formarea bazată pe tehnologie poate prezenta mai multe avantaje: aceasta permite ajungerea la un număr mai mare de participanți, poate fi mai eficientă din punct de vedere al costurilor decât formarea față în față, se potrivește cu programul încărcat al practicienilor din domeniul dreptului și furnizează un stil de învățare alternativ. Acesta trebuie să fie actualizată în mod regulat.

Prin urmare, furnizorii de servicii de formare ar trebui să utilizeze în mod optim noile tehnologii și să dezvolte mai multe proiecte de învățare la distanță pentru a integra în cele din urmă învățarea la distanță în strategia globală de formare judiciară.

Cu toate acestea, este necesar să se aibă în vedere lipsa unei culturi referitoare la învățarea online în sistemul judiciar. Prin urmare, este esențial ca toate instrumentele de învățare online să fie de înaltă calitate și ca acestea să respecte recomandările metodologice generale pentru formarea de calitate. De exemplu, un document în format.pdf nu este în sine un instrument de învățare online, deși poate face parte dintr-o strategie de învățare. În mod similar, prezentările PowerPoint online sunt o modalitate de diseminare a materialele de formare într-un mod mai ecologic, dar nu sunt foarte utile pentru cei care nu au participat la activitatea de formare față în față.

Furnizorii de servicii de formare ar trebui să investească mai mult în tehnologia de învățare online și cea pentru realizarea de videoconferințe. Modulele de învățare online ar trebui să aibă forma unor sesiuni scurte. Acestea ar trebui să ofere utilizatorilor o experiență de învățare cu adevărat interactivă orientată către practică. Un exemplu îl constituie utilizarea noilor tehnologii (de exemplu, scurte videoclipuri) pentru a realiza studii de caz practice transfrontaliere cu privire la dreptul UE.

Instrumente de învățare online

Un **seminar online** este o prezentare, o prelegere, un atelier de lucru sau un seminar transmise pe internet cu ajutorul programelor informatice pentru realizarea de videoconferințe. O caracteristică esențială a seminarelor online este elementul interactiv al acestora, deoarece este posibil ca publicul să pună întrebări și să discute informațiile prezentate cu prezentatorul. În schimb, într-o transmisiune pe internet, comunicarea este unilaterală și nu există nicio posibilitate de interacțiune între prezentator și public. După încheierea acestuia, seminarul online poate fi pus la dispoziție ca transmisiune pe internet.

Un **podcast** este o înregistrare audio/video a unei activități de formare față în față. Acesta este disponibil în format digital și poate fi descărcat de pe internet. Acesta permite celor care nu au putut să participe la activitatea de formare să o asculte ulterior. De asemenea, acesta permite participanților să reîmprospăteze ceea ce au învățat. Întrucât podcast-urile pot fi ușor difuzate, acestea permit ca activitatea de formare să ajungă la un public mai larg. Podcast-urile pot fi utilizate pentru activitățile de formare cu un grad limitat de interacțiune și lucru în grup. Caracteristicile interactive ale acestora sunt limitate.

Un **curs online deschis masiv** (*massive open online course* – MOOC) este un curs pus la dispoziție gratuit pentru un număr foarte mare de persoane, furnizat online sub formă de clipuri video și exerciții. De regulă, acesta include interacțiuni cu profesorii/vorbitorii și o evaluare finală. Un certificat de promovare poate fi solicitat de regulă, uneori contra cost. Mai multe platforme oferă cursuri online deschise masive, inclusiv cu privire la dreptul UE¹⁰.

¹⁰ Iată unele dintre principalele platforme MOOC:

Open Education Europa: <http://openeducationeuropa.eu/en/find/moocs>

OpenupEd: <http://www.openuped.eu/>

Coursera: <https://www.coursera.org/>

Moodle.net: <http://moodle.net/>

Open2study: <https://www.open2study.com/>

FUN (France Université Numérique): <http://www.france-universite-numerique.fr/juridique.html>

Iiversity: <https://iversity.org/>

Edx: <https://www.edx.org/course-list/allschools/law/allcourses>

Futurelearn: <https://www.futurelearn.com/courses/upcoming>

MOOC Francophone: <http://mooc-francophone.com/>.

Dezvoltarea învățării online

Furnizorii de servicii de formare ar trebui să verifice dacă există deja materiale online într-o altă limbă și, dacă există, ar trebui să le utilizeze ca punct de plecare pentru elaborarea propriilor lor materiale de formare, respectând, în același timp, drepturile de proprietate și solicitând autorizarea relevantă.

Licențele de drepturi de autor gratuite, cum sunt cele furnizate de [Creative Commons](https://creativecommons.org/)¹¹, sunt utile pentru furnizorii de servicii de formare pentru a-și proteja materialele de formare, permițând în același timp re folosirea acestora. Cu toate acestea, astfel de licențe permit, de asemenea, altor furnizori de servicii de formare să folosească materialele.

Modul în care învățarea și instrumentele de informare se completează reciproc

Formarea este unul dintre instrumentele disponibile pentru profesioniștii care se ocupă cu aplicarea dreptului UE și al dreptului străin în cazurile transfrontaliere. O altă formă de sprijin este accesul la informații fiabile în orice moment și în mod eficient. Activitățile de formare și instrumentele de informare disponibile ar trebui să fie utilizate împreună. De exemplu, practicienii din domeniul dreptului care participă la un eveniment de formare ar trebui să fie informați cu privire la informațiile și instrumentele practice disponibile care sunt legate de subiectul activității de formare și care se află la dispoziția lor. De asemenea, instrumentele de informare ar trebui să fie corelate cu opțiunile, instrumentele și cele mai bune practici în materie de formare disponibile pentru a-i sprijini pe practicienii din domeniul dreptului să își aprofundeze cunoștințele.

Secțiunea privind formarea a portalului european e-justiție include activități de formare și materiale de învățare online și este un instrument eficient pentru dezvoltarea în continuare și diseminarea formării judiciare europene. Aceasta oferă surse de inspirație formatorilor și furnizorilor de servicii de formare, precum și oportunități de învățare pentru profesioniștii din domeniul dreptului.

Informații suplimentare:

Pentru exemple de [bune practici în materie de învățare online](#), a se vedea primele șase fișe informative privind metodologia de formare inovatoare de pe portalul european e-justiție¹².

¹¹ <https://creativecommons.org/>.

¹² https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n03.

5. Activități de formare transfrontaliere

Activitățile de formare transfrontaliere permit practicienilor din domeniul dreptului de diferite naționalități să participe la același eveniment. Acestea reprezintă un instrument foarte util pentru promovarea încrederii reciproce în rândul practicienilor din domeniul dreptului din diferite țări și pentru garantarea bunei desfășurări a procedurilor judiciare transfrontaliere, cu condiția ca participarea activă să facă parte din programul de formare.

Activitățile de formare transfrontaliere sunt chiar mai valoroase dacă participanții sunt multiplicatori care împărtășesc ceea ce au învățat cu colegii din jurisdicțiile lor.

a. Formarea față în față

Activitățile de formare transfrontaliere trebuie să răspundă diferitelor nevoi de formare și contexte juridice ale participanților din diferite jurisdicții. De exemplu, studiile de caz folosite în formarea transfrontalieră trebuie să fie relevante pentru toate naționalitățile prezente.

Activitățile de formare transfrontaliere ar trebui să fie structurate astfel încât participanții să dobândească cunoștințe referitoare la jurisdicțiile celorlalți participanți, astfel cum au fost raportate de aceștia. Acestea ar trebui să includă timp pentru discutarea avantajelor și dezavantajelor diferitelor abordări (nu doar în timpul pauzelor).

În cadrul proceselor simulate cu privire la cooperarea judiciară transfrontalieră, practicienii tineri din domeniul dreptului din diferite state membre vor fi încurajați să practice un adevărat dialog judiciar și să analizeze necesitatea de a facilita și de a pune în aplicare principiul recunoașterii reciproce și al încrederii reciproce.

Participanții la formarea față în față pot decide să rămână în contact unii cu alții și, în acest mod, să creeze o rețea informală care este utilă pentru soluționarea problemelor transfrontaliere de zi cu zi. Acest lucru este valabil în special dacă formarea s-a adresat unui public foarte specializat, cu un procent ridicat de cazuri transfrontaliere. Furnizorii de servicii de formare ar putea facilita acest proces de creare de rețele oferind asistență tehnică (de exemplu, găzduirea de grupuri utilizând mijloacele de comunicare socială pentru foștii participanți la formare).

În cazul în care există obstacole bugetare pentru organizarea de activități de formare transfrontaliere, ar trebui explorate opțiuni de majorare a bugetului, inclusiv oportunitățile de finanțare externă, finanțarea din partea UE¹³ și/sau acorduri cu alte instituții.

Informații suplimentare

Pentru exemple privind [instrumentele de formare în vederea favorizării aplicării corecte a dreptului UE și a cooperării judiciare internaționale](#), a se vedea fișele informative de pe portalul european e-justiție¹⁴.

b. Schimburile

Schimburile transfrontaliere permit profesioniștilor care provin din diferite state membre, dar care se confruntă cu același tip de provocări profesionale să lucreze împreună și să cunoască dreptul din alte state membre și aspectele practice ale aplicării dreptului UE și ale instrumentelor de cooperare judiciară. Acest lucru este important pentru cooperarea profesională cu privire la cazuri transfrontaliere specifice.

Schimburile pot implica profesioniști cu diferite profiluri și pot avea diferite formate în funcție de obiectivele de formare.

¹³ De exemplu: http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/justice/index_en.htm.

¹⁴ https://e-justice.europa.eu/content_good_training_practices-311-en.do#n04.

Schimburile pot viza:

- practicieni din domeniul dreptului, care vor dobândi cunoștințe practice cu privire la alte sisteme juridice, la dreptul european și la legislația privind drepturile omului prin contactul direct cu practicieni din alte țări și prin schimbul de opinii și de experiență. Acest grup țintă poate fi subdivizat în:

- „stagiați și profesioniști din domeniul dreptului nou-numiți” care pot să dobândească noi idei despre cum să lucreze, să se familiarizeze cu interpretarea și aplicarea dreptului UE și să promoveze înțelegerea reciprocă și încrederea reciprocă; și
- „practicieni cu experiență din domeniul dreptului”, care pot să reflecteze asupra activității lor, să obțină mai multe idei în domeniul lor de specializare juridică și să promoveze înțelegerea reciprocă și încrederea reciprocă.

În măsura posibilului, programele de schimb destinate practicienilor cu experiență din domeniul dreptului ar trebui să ia în considerare domeniul de specializare al participanților.

- formatori, care vor avea ocazia să învețe despre metodologiile, instrumentele și programele de formare ale țării gazdă și să facă schimb de bune practici cu colegii lor.

- cadre de conducere din sectoarele judiciare/juridice (de exemplu, președinți de instanță, procurori-șefi etc.), care vor face schimb de opinii și experiențe și își vor îmbunătăți propriile competențe manageriale.

Formatul schimburilor poate diferi în ceea ce privește durata, numărul de participanți și metodologia de lucru:

- schimburile pe termen scurt permit participanților să obțină informații cu privire la alte sisteme judiciare și să împărtășească experiențe și practici judiciare cu omologii lor. Sunt disponibile diferite tipuri de schimburi pe termen scurt:

- în cadrul unui schimb individual, un practician aflat în vizită îl asistă pe omologul său în activitatea de zi cu zi a acestuia. Aceste schimburi pot fi ajustate în funcție de domeniul de specializare al participantului.
- în cadrul unui schimb de grupuri, un grup de practicieni din mai multe state membre ale UE beneficiază de un curs introductiv cu privire la sistemul juridic al țării gazdă, urmat de un program practic. Acest lucru permite schimbul de experiențe din statele membre reprezentate. Schimburile bilaterale de grupuri între instanțe/parchete/barouri/etc. pot fi organizate pentru grupuri de practicieni din două state membre care se confruntă cu provocări sau experiențe similare sau care au o anumită relație.
- vizite de studiu la Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE), Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), Eurojust și la mai multe instituții ale UE la Bruxelles pot fi organizate pentru grupuri de participanți de diferite naționalități. Acestea reprezintă o ocazie de a face schimb de experiență profesională și, în același timp, de a obține informații cu privire la funcționarea și procedurile instituției gazdă.

- schimburile pe termen lung pot fi oferite în mod individual în cadrul mai multor instituții europene (de exemplu, CJUE, CEDO, Eurojust). Acestea presupun implicarea aprofundată a participanților în activitatea instituției gazdă.

În cazul în care astfel de schimburi nu sunt deja organizate de o rețea, furnizorii de servicii de formare pot începe prin organizarea uneia sau a două vizite de schimb cu un furnizor de servicii de formare partener din altă țară în cadrul unui acord bilateral privind termenii și condițiile (costuri, conținut etc.)

c. Aspecte lingvistice

Formatorii și personalul care lucrează pentru furnizorii de servicii de formare trebuie să-și îmbunătățească competențele lingvistice, astfel încât să poată să instruiască un public transfrontalier format din practicieni din diferite jurisdicții și să organizeze activități de formare în materie de cooperare transfrontalieră.

Activitățile de formare transfrontaliere ar trebui să utilizeze un limbaj comun înțeles de cea mai mare parte a grupului țintă sau să ofere servicii de interpretariat de înaltă calitate pentru a elimina barierele lingvistice din calea participării.

În mod alternativ, ar putea fi util pentru schimburi sau vizitele de studiu, să existe o persoană de contact în țara gazdă. Această persoană de contact poate acționa în calitate de traducător între limba țării gazdă și limba invitaților. Astfel, teama potențialilor participanți cu privire la deținerea unei capacități lingvistice insuficiente poate fi redusă. Angajarea unor interpreți profesioniști reprezintă o altă soluție posibilă.

6. Formarea în domeniul limbajului juridic

Formarea în domeniul limbajului juridic ar trebui să fie pusă la dispoziția tuturor grupurilor de practicieni din domeniul dreptului (*studiul PE din 2011*), inclusiv a membrilor personalului instanțelor care au anumite responsabilități judiciare și care au nevoie, de asemenea, de o formare lingvistică.

Pentru pregătirea activităților de formare în domeniul limbajului juridic:

- creați un cadru instituțional pentru gestionarea formării lingvistice, alocând personal și, eventual, permițând membrilor personalului să petreacă, de exemplu, o jumătate de zi pe săptămână pentru formare lingvistică;
- testați cunoașterea limbilor străine de către participanți înainte de activitatea de formare, astfel încât să puteți estima în mod realist nivelul acestora și să adaptați conținutul formării în consecință.

Pentru furnizarea activităților de formare în domeniul limbajului juridic:

- oferiți formare lingvistică la nivel regional, cât mai aproape posibil de participanți (la sediile lor, în orașul lor natal, în sediul instanțelor locale, parchet), astfel încât formarea să fie ușor de inclus în rutina zilnică a acestora;
- includeți formarea lingvistică în alte seminarii, de exemplu, o jumătate de zi de formare lingvistică cu vocabular important referitor la subiectul seminarului;
- includeți noi membri ai sistemului judiciar în sistemul de formare lingvistică prin utilizarea competențelor lingvistice existente ale acestora (în special, cele obținute în școală sau universitate) și invitați-i să formeze colegi din cadrul propriei lor instituții (de exemplu, tribunal);
- nu încercați să instituiți un nou sistem regulat și sistematic de formare lingvistică (generală) dintr-o dată; începeți cu pași mici, cu două sau trei activități noi;
- nu descurajați potențialii participanți oferind formare lingvistică pe termen lung și solicitându-i să se angajeze în programe de formare derulate pe mai multe luni; începeți, în schimb, cu câteva seminarii selective pentru a pune lucrurile în mișcare și pentru a crea motivația pentru participare ulterioară;
- nu forțați participanții să ia cuvântul în fața grupului dacă acest lucru nu îi face să se simtă confortabil, lăsați participanții să rămână pasivi dacă preferă acest lucru (participarea activă ar trebui să vină în timp și odată cu un prim sentiment de împlinire).

Informații suplimentare:

Pentru exemple de bune practici, a se vedea următoarele fișe informative de pe portalul european e-justiție:

- [Combinarea formării cu privire la dreptul UE și cooperarea internațională cu formarea în domeniul limbajului juridic în Spania](#)¹⁵

- [Combinarea formării cu privire la dreptul UE și cooperarea internațională cu formarea în domeniul limbajului juridic în Republica Cehă, Ungaria, Polonia și Slovacia](#)¹⁶.

Pentru materiale de formare privind organizarea activităților de formare lingvistică, consultați manualele Rețelei Europene de Formare Judiciară privind vocabularul cooperării judiciare în [materie civilă](#)¹⁷ și în [materie penală](#)¹⁸.

Pentru glosare și un tezaur multilingv la nivel european, a se vedea secțiunea corespunzătoare a [portalului european e-justiție](#)¹⁹.

Pentru un glosar al terminologiei învățării în toate limbile UE, a se vedea secțiunea corespunzătoare a [portalului european e-justiție](#)²⁰.

¹⁵ <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=24bc2afe-282e-4b2c-b773-5f55c7a9efb6>.

¹⁶ <https://e-justice.europa.eu/fileDownload.do?id=063cdace-9381-43eb-ba19-40f6f2c03ff9>.

¹⁷ https://e-justice.europa.eu/content_civil_law-254-en.do#n05.

¹⁸ https://e-justice.europa.eu/content_criminal_law-255-en.do#n05.

¹⁹ https://e-justice.europa.eu/content_glossaries_and_terminology-119-en.do.

²⁰ https://e-justice.europa.eu/content_training_methodology-253-en.do#n07.

Anexă: Alte documente recomandate

Prezentul document se bazează pe activitatea desfășurată de grupul de experți al Comisiei privind formarea judiciară europeană în 2015 și pe recomandările provenite din diferite alte surse, care sunt descrise mai jos.

În perioada 2010-2011, primul **grup de experți al Comisiei privind formarea judiciară europeană a discutat** posibilele teme ale unei politici europene privind formarea judiciară și, în acest fel, a contribuit la pregătirea Comunicării Comisiei privind formarea judiciară europeană: „Instaurarea unui climat de încredere în justiție la nivelul UE — O nouă dimensiune a formării judiciare europene” ([COM\(2011\) 551](#)). Prezentul document include concluziile formulate de acest prim grup de experți.

La cererea **Parlamentului European**, în 2011 Academia Europeană de Drept (ERA) și Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (EJTN) au elaborat în comun un [studiu privind „Formarea judiciară în statele membre ale Uniunii Europene”](#). Acest document conține recomandările formulate în cadrul studiului, care se bazează pe un sondaj realizat în rândul judecătorilor, al procurorilor și al personalului instanțelor din statele membre ale UE referitor la experiențele acestora în materie de formare judiciară privind dreptul UE, dreptul altor state membre și dreptul comparativ.

Ca parte a unui **proiect pilot** privind formarea judiciară europeană comandat de Parlamentul European și pus în aplicare de Comisie, au fost realizate patru seturi de studii în perioada **2012-2014**:

- lotul 1 a vizat formarea judecătorilor și a procurorilor;
- lotul 2 formarea profesională a avocaților,
- lotul 3 formarea personalului instanțelor și
- lotul 4 cooperarea dintre rețelele judiciare și EJTN.

Recomandările incluse în acest document provin din studiile efectuate în primele trei loturi, accesibile prin intermediul [secțiunii privind formarea a portalului european e-justiție](#).

Pentru a prezenta observații cu privire la rezultatele proiectului pilot, **Consiliul** a emis [Concluziile 2014/C443/04 privind „Formarea practicienilor din domeniul dreptului: un instrument esențial pentru consolidarea *acquis*-ului UE”](#); recomandările Consiliului sunt incluse, de asemenea, în prezentul document.

Pentru mai multe informații, furnizorii de servicii de formare pot consulta:

- secțiunea privind formarea a [portalului european e-justiție](#), care conține fișe informative privind [bunele practici în materie de formare](#) (a se vedea, de asemenea, linkurile către practici individuale din alte părți ale prezentului document);

„[Manualul privind metodologia de formare judiciară în Europa](#)” elaborat de Rețeaua Europeană de Formare Judiciară (EJTN);

[Manualul privind metodologia de formare și materialele pentru o formare eficientă \(în domeniul drepturilor omului\)](#) elaborate de Consiliul European.

CUM VĂ PUTEȚI PROCURA PUBLICAȚIILE UNIUNII EUROPENE?

Publicații gratuite:

- un singur exemplar:
pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- mai multe exemplare/postere/hărți:
de la reprezentanțele Uniunii Europene (http://ec.europa.eu/represent_ro.htm),
de la delegațiile din țările care nu sunt membre ale UE (http://eeas.europa.eu/delegations/index_ro.htm)
sau contactând rețeaua Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_ro.htm)
la numărul 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratuit în toată UE) (*).

(*) Informațiile primite sunt gratuite, la fel ca și cea mai mare parte a apelurilor telefonice (unii operatori și unele cabine telefonice și hoteluri taxează totuși aceste apeluri).

Publicații contra cost:

- pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Oficiul pentru Publicații

Print	ISBN 978-92-79-60797-4	doi:10.2838/478163	DS-02-16-109-R0-C
PDF	ISBN 978-92-79-54936-6	doi:10.2838/0369	DS-02-16-109-R0-N